CCYSAGauC
Cymdeithas Cynghorau Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol Cymru
WASACRE
Wales Association of Standing Advisory Councils on Religious Education

Cofnodion Cyfarfod Haf CCYSAGauC
Dydd Mercher 24 Mehefin 2026
9.30 – 12:30
Lletywyd gan CYS Conwy, rhithwir trwy Zoom
Cadeiriwyd gan Edward Evans
35 yn bresennol, yn cynnwys y gwestai arbennig, Anna Silver, a chynrychiolwyr CYSau ledled Cymru

Yn bresennol

Ynys Môn Phil Lord (PL) **Blaenau Gwent** Kathy Riddick (KR) **Pen-y-bont ar Ogwr** Edward Evans (EE) Alice Parry (AP) **Caerffili** Eifion ap Llwyd Dafydd (ELD) **Caerdydd** Corinne Hainsworth (CH) **Sir Gaerfyrddin** Jennifer Harding-Richards (JHR) **Ceredigion** Anne Uruska (AU) Rhianydd James (RJ) **Conwy** Phil Lord (PL) Dr Lowry Brown (LB) Roger Boon (RB) Josh Andrews (JA)	**Sir Ddinbych** Phil Lord (PL) Jennie Downes (JD) **Sir y *Fflint*** Lyn Oakes (LO) **Gwynedd** **Merthyr Tudful** Donna Graves (DG) **Sir Fynwy** Louise Brown (LB) Rachel Buckler (RB) Clare Werrett (CW) **Castell-nedd Port Talbot** Rachel Samuel (RS) **Casnewydd** **Powys** John Mitson (JM) Caroline Davies (CD)	**Rhondda Cynon Taf** Donna Graves (DG) Alison Lee **Torfaen** Hayley Jones (HJ) **Bro Morganwg** Kathy Riddick (KR) **Wrecsam** Tania ap Siôn (TS) Libby Jones (LJ) **CSC** Donna Graves (DG) **EAS** Hayley Jones (HJ) **PYCC** Phil Lord (PL) Donna Graves *(DG)* **EFTRE** Phil Lord (PL) **REC** Kathy Riddick (KR)	***Arsylwyr*** **CBAC** Chris Owens (CO) **ESTYN** Michelle Gosney (MG) **Eglwys yng Nghymru** Lisa Taylor (LT) **Gwasanaeth Addysg Gatholig** **CLILC** Elin Stock (ES) **Cymwysterau Cymru (CC)** Oliver Stacey (OS) **Gwesteion arbennig:** Anna Silver (AS) - Bwrdd Dirprwyon Iddewon Prydain **Cyfieithydd:** Sioned Jones (SJ) Rhys Evans Sarah McErlaine Y Cynghorydd Sue Shotter Maddie Saraireh

Cofnodion y cyfarfod

1. **Cyflwyniad a Chroeso**

Agorodd y Cadeirydd, Edward Evans, y cyfarfod a chyflwynodd Dr. Lowri Brown, Prif Swyddog Addysg, a groesawodd y mynychwyr. Pwysleisiodd bwysigrwydd Crefydd, Gwerthoedd a Moeseg (CGM) o ansawdd uchel ledled Cymru a thynnodd sylw at y gwaith cydweithredol a wneir ar y meysydd llafur cytunedig ar gyfer CGM ledled Cymru. Myfyriodd Roger Boon, Cadeirydd ymadawol CYSAG Conwy, ar ei gyfnod yn y rôl a thynnodd sylw at ystod o faterion o ddiffyg athrawon arbenigol CGM cymwys yng Nghymru i'r diffyg canfyddedig o gynnwys CGM penodol yn y cynnig maes llafur newydd. Yna cafwyd munud o fyfyrio tawel dan arweiniad Edward Evans.

2. **Myfyrdod Tawel**

Cynigiodd Edward Evans fyfyrdodau ar wneud newidiadau cadarnhaol yn y byd a phwysigrwydd gweithredu unigol. Yn ogystal, rhannodd Ddatganiad Cyffredinol dros Heddwch.

3. **Ymddiheuriadau**

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan Vicky Barlow a'r Cynghorydd Nia Jenkins.

4. **Cofnodion y Cyfarfod Diwethaf (19 Mawrth 2026)**

Derbyniwyd cofnodion cyfarfod 19 Mawrth ar ôl iddynt gael eu paratoi gan ddefnyddio DA gan RS a LJ.

Penderfyniad: Cymeradwywyd y cofnodion yn dilyn gwelliannau.

GWEITHREDU: EE i lofnodi'r cofnodion a LJ i ffeilio

5. **Materion yn Codi**

Dim materion ar wahân i’r eitemau oedd eisoes ar yr agenda.

6. **Cyflwyniad PYCCGM**

Cyflwynydd: Anna Silver - Bwrdd Dirprwyon Iddewon Prydain

Cyflwynodd AS adnoddau newydd yn y Gymraeg ar gyfer addysgu Iddewiaeth, yn gynnwys Arddangosfa Profiad Byw Iddewig wedi'i diweddaru gyda 18 baner ac 8 blwch arteffactau sydd bellach ar gael yn y Gymraeg, a fersiwn Gymraeg o wefan Byw Iddewig Ar-lein. Gellir cludo'r arddangosfa o gwmpas Cymru ac mae ar hyn o bryd wedi'i storio yn Synagog Unedig Caerdydd, tra bydd yr adnodd ar-lein yn gwbl weithredol erbyn mis Medi. Cynigiodd AS hefyd rannu rhestr adnoddau gynhwysfawr a gwahodd athrawon i ymuno â sesiynau Holi ac Ateb misol i gael cefnogaeth gydag addysgu Iddewiaeth.

Derbyniodd y cyflwyniad adborth cadarnhaol gan y mynychwyr gan gynnwys RS a ganmolodd ansawdd y cynnwys Cymraeg. Gofynnodd sawl cyfranogwr i gael eu hychwanegu at restr bostio AS a mynegwyd diddordeb mewn ymweliadau ysgol. Cynigiodd AL gydlynu ymweliadau ysgol ledled Cymru yn cynnwys ymweliadau sydd ar y gweill yn ardaloedd Caerdydd, Casnewydd, a Chastell-nedd Port Talbot. Trafododd y grŵp hyrwyddo cynrychiolaeth Iddewig ar bwyllgorau

CYSAG a digwyddiadau posibl yn y dyfodol, gan gynnwys cynlluniau AL i drefnu diwrnod ymweliad athrawon yn y synagog.

GWEITHREDU:
• AS i anfon ei chyflwyniad at Libby i'w ddosbarthu ymlaen. • LJ i ddosbarthu dolen y cyflwyniad ac adnoddau cysylltiedig i bob clerc CYSAG, yn cynnwys manylion cyswllt ar gyfer dilyniant. • AL i barhau i gydlynu a chynnig ymweliadau ysgol gan ddefnyddio'r Arddangosfa Profiad Byw Iddewig a hysbysu'r rhai â diddordeb am ddigwyddiadau yn y dyfodol i athrawon.

7. Materion Llywodraeth Cymru

Darparwyd diweddariadau Llywodraeth Cymru gan LJ. Roeddent yn gysylltiedig â'r cyfarfod diweddar ar 17-6-26

Pobl yn bresennol:

- CCYSAGauC – Edward Evans, Rachel Samuel, Tania ap Sion a Libby Jones
- Llywodraeth Cymru – Claire Habberfiled ac Angharad Thomas-Richards

Mae gan Angharad rôl drosfwaol yn y Llywodraeth - Pennaeth Dros Dro'r Dyniaethau ac mae hi'n gyn athrawes Hanes gydag Addysg Grefyddol fel ail bwnc. Mae Sam Clutton bellach wedi gadael tîm y Dyniaethau.

Roedd y pwyntiau trafod yn cynnwys:

- Canllawiau CGM i Rieni a Gofalwyr – diweddariad
- Adolygiad Canllawiau Addoli ar y Cyd – diweddariad
- Canfyddiadau o Adroddiad Thema Drawsbynciol Estyn ar y Dyniaethau
- Argyfwng recriwtio a chadw CGM / Dyniaethau a materion cysylltiedig
- Llwyth gwaith athrawon yn sgil y TGAU newydd
- Adolygiad o Adroddiadau Blynyddol CYSAG
- Prosiect Llais yr Athro

Roedd y penderfyniadau'n cynnwys: Cydweithwyr LlC i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i Swyddogion CCYSGAGauC ar bob pwynt trafod a threfnu dyddiadau cyfarfodydd yn y dyfodol ymlaen llaw yn ogystal ag ymestyn y cynnig o gyfarfodydd ad hoc pan fo angen.

GWEITHREDU:
• LJ i gadw mewn cysylltiad rheolaidd â LlC i gael diweddariadau pellach

8. Adroddiad Blynyddol Estyn – Thema drawsbynciol y Dyniaethau

Cyflwyniad gan Michelle Gosney o Estyn ar Adroddiad Blynyddol Thema Drawsbynciol yr Adroddiad Blynyddol ar y Dyniaethau.

Cyflwynodd MG ganfyddiadau o'r adolygiad cwricwlwm oedd yn tynnu sylw at wendidau mewn addysgu'r dyniaethau, yn enwedig o ran cynllunio, cydbwysedd pynciau, a datblygu sgiliau penodol ar draws gwahanol gyfnodau addysgol. Dangosodd yr adolygiad, er bod ysgolion

cynradd yn gyffredinol yn cydnabod gwerth trawsgwricwlaidd, eu bod yn aml yn brin o ddatblygiad mewn sgiliau disgyblaethau, ac mae hanes yn tueddu i ddominyddu ar draul daearyddiaeth a CGM. Mewn ysgolion uwchradd, mae'r dull integredig o ymdrin â'r dyniaethau weithiau'n brin o gydlyniant, ac mae tuedd gynyddol o staff yn addysgu y tu allan i'w harbenigedd pwnc oherwydd problemau recriwtio a modelau cwricwlwm. Roedd pryderon allweddol yn cynnwys diffyg dysgu proffesiynol i athrawon, amser cwricwlwm cyfyngedig ar gyfer CCM a thangynrychiolaeth grwpiau Du, Asiaidd, a lleiafrifoedd ethnig yng nghynnwys y cwricwlwm. Nodwyd arweinyddiaeth effeithiol fel ffactor pendant mewn darpariaeth gref yn y dyniaethau, gydag arweinwyr angen sicrhau digon o amser cynllunio cwricwlwm, buddsoddi mewn dysgu proffesiynol staff, a defnyddio tystiolaeth uniongyrchol i werthuso effaith. Datgelodd y drafodaeth, er bod gan ysgolion hyblygrwydd i ddewis rhwng dulliau addysgu'r dyniaethau neu ddulliau addysgu penodol i bynciau, bod y canfyddiadau cyfredol yn adlewyrchu canlyniadau disgwyliedig ailgynllunio'r cwricwlwm, yn enwedig o ran heriau addysgu anarbenigol a datblygu gwybodaeth am bynciau.

GWEITHREDU:

- MG i anfon cyflwyniad Adroddiad Thematig Estyn ar y Dyniaethau at LJ i'w ddosbarthu i CYSAGau a phobl berthnasol.

9. Prosiect Llais yr Athro (Ymchwil a gefnogir gan CCYSAGauC)

Rhoddodd TaS ddiweddariad ar adroddiad Prosiect Llais yr Athro, gan egluro, er bod yr adroddiad llawn wedi'i ohirio oherwydd y broses o ddadansoddi data ansoddol (sy'n cymryd llawer o amser) fod cyflwyniad PowerPoint byrrach eisoes ar gael drwy GYSAGau lleol. Cyfeiriodd TaS at weminar CCYSAGauC (25 Mawrth 2026) a gyflwynodd ganfyddiadau cychwynnol o'r arolwg cyn yr adroddiad terfynol.

GWEITHREDU:

- Anfon y PowerPoint troslais byrrach ar gyfer Prosiect Llais yr Athro yn uniongyrchol at LB (ac unrhyw rai perthnasol eraill) i'w ddefnyddio cyn cyfarfodydd sydd i ddod.

10. Cynhadledd Undydd Ar y Cyd AULRE a CCYSAGauC yng Nghaerdydd

Adroddodd Rachel ar gynlluniau i AULRE a CCYSAGauC gynnal Cynhadledd Undydd ar y cyd yng Nghaerdydd ddechrau mis Medi. Fodd bynnag, roedd hi'n dal i aros am gadarnhad o'r lleoliad gan Mark Bryant.

GWEITHREDU:

- RS i ofyn i Mark Bryant gadarnhau lleoliad diwrnod cynhadledd ar y cyd AULRE / CCYSAGauC a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau drwy'r CYSAGau pan dderbynnir gwybodaeth.

11. Cymwysterau

Rhoddodd OS ddiweddariadau ar gymwysterau sy'n berthnasol i CGM, gan gynnwys y cymwysterau Sgiliau ar gyfer Bywyd a Gwaith yn Nhon Tri, sy'n cael eu datblygu gan bum corff dyfarnu gyda manylebau i'w cyhoeddi ym mis Medi. Trafododd adborth gan y grŵp ymarferwyr astudiaethau crefyddol TGAU ynghylch heriau cynnwys, materion asesu, ac enillion cyflym posibl megis ymestyn dyddiadau cau cyflwyno Asesiadau Di-arholiad a gwneud briffiau'n ddilys am ddwy flynedd. Hefyd, mynegodd y grŵp bryderon ynghylch diffyg cymwysterau ar gyfer

myfyrwyr uchel eu cyflawniad a diffyg opsiwn cwrs byr, gydag OS yn cytuno i fwydo'r rhain yn ôl i'r tîm gweithredol.

GWEITHREDU:

- OS i wirio a chadarnhau a all ysgolion gymysgu a chyfateb unedau o wahanol gyrff dyfarnu ar gyfer y cymwysterau Sgiliau ar gyfer Bywyd a Gwaith newydd, ac adrodd yn ôl i LJ.
- OS i fynd â'r pryderon a godwyd ynghylch effaith cymwysterau newydd ar ysgolion heb athrawon arbenigol yn ôl i Gymwysterau Cymru.
- OS i fynd â'r pryderon a godwyd ynghylch capio'r cymwysterau Sgiliau ar gyfer Bywyd Lefel 2 newydd a'r diffyg darpariaeth ar gyfer myfyrwyr sy'n cyflawni'n uwch yn absenoldeb cwrs byr TGAU mewn Astudiaethau Crefyddol yn ôl i Gymwysterau Cymru.

12. Adroddiad y Pwyllgor Gwaith (13 Mai 2026)

Roedd y cyfarfod yn cynnwys nifer o ddiweddariadau a thrafodaethau. Mae'r rhan fwyaf o'r eitemau oedd ar yr agenda ar yr agenda hwn, yn cynnwys cyfarfodydd Llywodraeth Cymru a'r diweddariadau arferol. Rhannwyd gohebiaeth yn eitem 14.

Cyhoeddodd EE na fydd CYSAGau yn bodoli mwyach o fis Medi 2026, ac ar ôl trafodaeth yng nghyfarfod y Pwyllgor Gwaith, ond gwnaed y penderfyniad i gadw'r enw CCYSAGauC. Cymeradwyodd Rachel Buckler ac eraill y penderfyniad ar ôl trafodaeth drylwyr.

13. Diweddariadau

Cyflwynwyd diweddariadau gan PYCCGM, CBAC, REC, EFTRE, a materion / ymholiadau lleol ar ffurf ysgrifenedig am y tro cyntaf, gyda'r cyfranogwyr yn cytuno'n gyffredinol bod y dull hwn yn fuddiol. Roedd gwybodaeth ychwanegol yn cynnwys:

- PYCCGM:

Trafododd y cyfarfod diweddar sawl pwnc allweddol yn ymwneud â CGM a phroblemau cyfoes. Cyflwynodd PL ddeunyddiau a grëwyd gan aelodau PYCCGM gan ddefnyddio adnoddau Estyn o adroddiad Thema Drawsbynciol y Dyniaethau a oedd yn trafod Hunanwerthuso a gwella ysgolion. Roedd yr adnoddau hyn wedi'u hailysgrifennu o safbwynt CGM a'u rhannu gyda phob Ymgynghorydd CGM i'w defnyddio gydag ysgolion lleol. Gwahoddodd PL y CYSAGau i gysylltu ag ef gydag unrhyw gwestiynau neu sylwadau.

14. Gohebiaeth

- Meithrin Deialog Ryngddisgyblaethol Ddyfnach – Prifysgol Metropolitan Caerdydd a Phrifysgol Christchurch Caergaint

Rhoddodd Tania y wybodaeth ddiweddaraf i'r grŵp am y prosiect "Meithrin Deialog Ryngddisgyblaethol Ddyfnach", gan egluro ei fod wedi'i addasu i gynnwys gweminarau wedi'u recordio yn hytrach nag ymgysylltiad personol ag athrawon, a'i bod hi wedi cyfrannu gweminar yn bersonol o'r enw "Cael eich Llunio gan Le, Gweddi, Byw gyda Natur a'r Cysegredig".

- Ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth (FOI) sy'n effeithio ar ysgolion yng Nghymru

Adroddodd TaS ar ohebiaeth â Phrifysgol Bangor ynghylch eu cais Rhyddid Gwybodaeth, a achosodd aflonyddwch i ysgolion, ac argymhellodd gloi'r ohebiaeth gyda nodyn i ddiolch.

Cyflwynodd Libby ganllawiau a grëwyd gan CCYSAGauC i helpu ymgynghorwyr CYSAG i fynd i'r afael â cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth gan y Gymdeithas Seciwlar Genedlaethol, a oedd yn cynnwys eglurhad ar gwestiynau am addysg grefyddol a pholisïau ymwelwyr.

Cytunodd y grŵp i anfon llythyr diolch terfynol at Brifysgol Bangor i gau'r ohebiaeth honno a thrafod y posibilrwydd o ymgysylltu â Llywodraeth Cymru ynghylch rôl cyrff llywodraethu mewn ymatebion Rhyddid Gwybodaeth.

GWEITHREDU: • TaS i ddrafftio ac anfon ymateb terfynol i Brifysgol Bangor, gan ddiolch iddynt am eu hymateb a gwneud sylwadau, i gau gohebiaeth ynghylch y cais Rhyddid Gwybodaeth. • Ail-anfon y ddogfen ganllawiau Rhyddid Gwybodaeth at RB (Conwy) a Corinne Hainsworth (Caerdydd). • Ysgrifennu at Lywodraeth Cymru (neu gydlynu â swyddogion CCYSAGauC) i sicrhau bod yr adolygiad o gyrff llywodraethu yn cynnwys cyfeiriad penodol at ddyletswydd statudol llywodraethwyr ynghylch CGM ac ystyriaeth o gyfrifoldebau Rhyddid Gwybodaeth.

15. Unrhyw Fater Arall

Dim busnes arall

16. Dyddiad y Cyfarfod Nesaf

Roedd y cyfarfod nesaf wedi'i drefnu ar gyfer 10 Tachwedd, a gynhelir gan Geredigion (ar-lein).

Crynodeb o'r Camau Gweithredu Allweddol

Camau gweithredu	**Person**
Llofnodi cofnodion a ffeilio	EE (WE) ac LJ (PG)
• Anfon y cyflwyniad i i'w ddosbarthu ymlaen. • Dosbarthu dolen y cyflwyniad ac adnoddau cysylltiedig i bob clerc CYSAG, gan gynnwys manylion cyswllt ar gyfer dilyniant. • Parhau i gydlynu a chynnig ymweliadau ysgol gan ddefnyddio'r Arddangosfa Profiad Byw Iddewig a hysbysu'r rhai â diddordeb am ddigwyddiadau yn y dyfodol i athrawon.	AS(BoDBJ) LJ (PG) AL (RCT)
Cadw mewn cysylltiad rheolaidd â LlC i gael y wybodaeth ddiweddaraf.	LJ (PG)
Anfon cyflwyniad Adroddiad Thematig Estyn ar y Dyniaethau i'w ddosbarthu i CYSAGau a phartïon perthnasol.	MG (E) ac LJ (PG)
Anfon y PowerPoint troslais byrrach ar Brosiect Llais yr Athro yn uniongyrchol at LB (ac unrhyw rai perthnasol eraill) i'w ddefnyddio cyn cyfarfodydd sydd i ddod.	LJ (PG)

Cysylltu â Mark Bryant i gadarnhau lleoliad cynhadledd undydd ar y cyd AULRE / CCYSAGauC a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau drwy'r CYSAGau pan dderbynnir gwybodaeth.	RS (PG)
• Gwirio a chadarnhau a all ysgolion gymysgu a chyfateb unedau o wahanol gyrff dyfarnu ar gyfer y cymwysterau Sgiliau ar gyfer Bywyd a Gwaith newydd, ac adrodd yn ôl i LJ. • Ewch yn ôl i Gymwysterau Cymru â'r pryderon a godwyd ynghylch effaith cymwysterau newydd ar ysgolion heb athrawon arbenigol. • Cyflwyno'r pryderon a godwyd ynghylch capio'r cymwysterau Sgiliau ar gyfer Bywyd Lefel 2 newydd a'r diffyg darpariaeth ar gyfer myfyrwyr â chyrhaeddiad uwch yn absenoldeb cwrs byr TGAU mewn Astudiaethau Crefyddol i Gymwysterau Cymru.	OS (CC) OS (CC) OS (CC)
• Drafftio ac anfon ymateb terfynol i Brifysgol Bangor, gan ddiolch iddynt am eu hymateb a gwneud sylwadau, i gau gohebiaeth ynghylch y cais Rhyddid Gwybodaeth. • Ail-anfon y ddogfen ganllawiau Rhyddid Gwybodaeth at RB (Conwy) a Corinne Hainsworth (Caerdydd). • Ysgrifennu at Lywodraeth Cymru (neu gydlynu â swyddogion CCYSAGauC) i sicrhau bod yr adolygiad o gyrff llywodraethu yn cynnwys cyfeiriad penodol at ddyletswydd statudol llywodraethwyr ynghylch CGM ac ystyriaeth o gyfrifoldebau Rhyddid Gwybodaeth.	TaS (PG) LJ (PG) KR (PG)

Pwyllgor Gwaith CCYSAGauC (PG)